

हिमसंस्कृतवार्ता:

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

himsanskritvartah
e-Sanskritnewspaper

नवा प्रेरणा नवोत्साहः

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

■ पृष्ठ-5 ■ वर्ष-3 ■ अङ्क-296

1

19.08.2024 सोमवासः वि.सं. २०८० श्रावणशुक्ल पूर्णिमा भाद्रपद 4 प्रविष्टांशः

Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

विदेशमंत्री सुब्रमण्यम-जयशंकरः एकदिवसीय यात्रार्थं कुवैत नगरं सम्प्राप्रवान्

विदेशमंत्री सुब्रमण्यम-जयशंकरः एकदिवसीय यात्रार्थं कुवैत नगरं सम्प्राप्रवान्। कुवैत-देशस्य विदेशमंत्री अब्दुल्ला-अली-अल-याहया-वर्यः तस्य स्वागतं अकरोत्। यात्रावधौ देशद्वयं राजनीति-व्यापार-विनिवेश-ऊर्जा-सुरक्षा-संस्कृति-जनसंपर्क-इत्यादयः विषयेषु द्विपक्षीय-सम्बधानां विभिन्न चरणानां समीक्षा करिष्यन्ति। नेतारी क्षेत्रीय-अन्ताराष्ट्रीय-विषयेषु अपि विचारविमर्शं करिष्यतः।

रक्षाबन्धनदिने राष्ट्रपतिः देशवासिभ्यः शुभकामना अयच्छत्

राष्ट्रपतिना श्रीमत्या द्रौपदी-मुर्मु-वर्यया जनाः रक्षा-बन्धन पर्वणि शुभाशिताः। स्वीय सन्देशे राष्ट्रपतिना भणितं यत् रक्षाबन्धन-पर्व भ्रातुः भगिन्याः अपूर्व बन्धनस्य प्रतीको वर्तते। राष्ट्रपतिः प्रतिपादितवती यत् उत्सवोऽयं अनेकतायां एकतायाः प्रतीको विद्यते। तया प्रोक्तं यत् उत्सवोऽयं महिलानां सुरक्षाम्प्रति तासां अधिकाराणां दृढीकरणस्य आदर्शो विद्यते।

भारतीय-चिकित्सा संघेन प्रधानमन्त्री-नरेन्द्र मोदि-पक्षतः स्वास्थ्य-कार्मिकाणां सुरक्षायै अभ्याचना कृतास्ति

भारतीय-चिकित्सा संघेन आई.एम.ए. इत्यनेन पश्चिम बंगाल-राज्यस्य आर.जी. कर मेडिकल कॉलेज-प्रकरणे प्रधानमन्त्री-नरेन्द्र मोदि-पक्षतः स्वास्थ्य-कार्मिकाणां सुरक्षायै केन्द्रीय-विधि-विनिर्माण-प्रस्तावस्य अभ्याचना कृतास्ति। सन्दर्भेऽस्मिन् भारतीय-चिकित्सा संघेन-चिकित्सालयानां सुरक्षा-व्यवस्था-दृढयित्वा इत्यपि अर्थार्थितम्। श्री मोदिने लिखिते पत्रे आई.एम.ए. इत्यनेन प्रतिपादितं यत् चिकित्सालये दुष्कर्म-प्रकरणस्य च अन्वीक्षण-कालाभ्यन्तरेव पूर्यितव्या।

संस्कृतदिवसस्य रक्षाबन्धनपर्वणश्च शुभकामनाः

केन्द्रीय अन्वीक्षणाभिकरणम् चिकित्सा-महाविद्यालयस्य पूर्व- प्राचार्येण सह दुरापादिते दुष्कर्म-हत्या प्रकरणे च नव-दिल्ल्यां अन्वीक्षणं कृतम्

सी.बी.आई. इति केन्द्रीय अन्वीक्षणाभिकरणम् कोलकाता-स्थ आर.जी. कर-इत्यस्य चिकित्सा-महाविद्यालयस्य पूर्व-प्राचार्येण सह दुरापादिते दुष्कर्म-हत्या प्रकरणे च नव-दिल्ल्यां अन्वीक्षणं विदधाति। प्रकरणेऽस्मिन् अन्वेषण-अभिकरणेन प्राचार्य सी.जी.ओ. परिसरे परिपृच्छार्थं समाहृतः। अत्रान्तरे अवैध-प्रकरणान् अपाकर्तुं कोलकातारक्षिबलेन आर.जी. अद्य प्रभृति आगामिषु सप्त-

दिवसात्मकं यावत् भारतीय नागरिक-सुरक्षा-संहितायाः अनुच्छेदः त्रिषष्ट्यधिक-शत-163 इति स्थापितः अस्ति। कोलकातारक्षि दलेन भारतीय-विद्यार्थी-संघस्य नेतारौ अगस्त चतुर्दशे रात्रौ चिकित्सा-महाविद्यालये विहितानां हिंस्र-घटनानां प्रकरणे निगडितौ। स्वास्थ्य-कार्मिकाणां सुरक्षां सुनिश्चेतुं केन्द्र-प्रशासनं समितिरेका अपि संरचयिष्यति।

अमेरिकीय-विदेशमन्त्रिः एंटनी-ब्लिंकन-गाजा-क्षेत्रे युद्धविरामाय इस्राइलदेशे तेल-अवीवं सम्प्राप्तः

अमेरिकीय-विदेशमन्त्रिणा एंटनी-ब्लिंकन-गाजा-क्षेत्र युद्धविरामस्य प्रयासाः तीव्रतरां कर्तुं इस्राइलदेशे तेल-अवीवं सम्प्राप्तः। गत-वर्षे अक्तूबर-मासे इस्राइल देशे हमास देशीय-आतंकि आक्रमणान्तरम् ब्लिंकनस्य एषा पश्चिम-एशियायाः नवमी यात्रा वर्तते। असौ काहिरायां सम्पत्स्यमाणायाः इस्रायल-हमास-अप्रत्यक्ष-शान्ति-वार्तायाः विषये ध्यानं दास्यति। एषा वार्ता शुक्रवासरे भविष्यति।

सी.ए.ए. इत्यनेन कस्यापि धर्मस्य नागरिकस्य नागरिकतायाः समापनं नैव भविष्यति-अमितशाहः

गृहमंत्री अमितशाहः अवदत् यत् नागरिकता संशोधन-अधिनियम-सी.ए.ए. इत्यनेन कस्यापि धर्मस्य नागरिकस्य नागरिकतायाः समापनं नैव भविष्यति, अपितु एतस्य अधिनियमस्य माध्यमेन भारतीय-शरणार्थी-जनाः नागरिकतायाः ससम्मानं न्यायं च प्राप्नुवन्ति। श्रीशाहः अहमदाबादनगरे अष्टाधिकअशीतिः शतम् विस्थापित-जनान् नागरिकता प्रमाणपत्रं दत्त्वा एकस्मिन् समारोहे सम्बोधयति स्म। श्रीशाहः वोट-बैंक-इति विषये अपि च तुष्टिकरणस्य राजनीति-प्रकरणे कांग्रेस-दलस्य पूर्वप्रशासनानां आलोचितम्। श्रीशाहेन अशेषदेशे सी.ए.ए.-इति अधिनियमस्य मोदी प्रशासनस्य प्रतिबद्धता पुनः प्रतिपादिता। अहमदाबाद नगरे श्री अमितशाहः नगरनिगमस्य एकसहस्राधिक-कोटि-रूप्यकाणां अनेक-विकास-परियोजनानां उद्घाटनं अकरोत्।

नेपालदेशस्य विदेशमंत्री पञ्चदिवसीय-भारत-यात्रार्थं नवदिल्ल्यां सम्प्राप्तवती

नेपालदेशस्य विदेशमंत्री डॉ आरजू राणा देउबा पञ्चदिवसीया-भारत-यात्रार्थं नवदिल्ल्यां सम्प्राप्तवती। यात्रावधौ सा विदेशमंत्री डॉ. एस. जयशंकरेण सह द्विपक्षीय-विषयेषु परिचर्चा विधास्यति। विदेश मंत्रालयेन एकस्यां विज्ञप्त्यां संसूचितम् यत् एषा यात्रा डॉ. देउबा-वर्यायाः भारत-नेपाल-देशयोर्मध्ये परंपरागत-नियमित उच्चस्तरीय-विचार-विमर्शस्य अंशो वर्तते। विदेशमंत्रालयानुसारेण भारतदेशस्य प्रतिवेशि प्रथम-नीत्यां नेपालदेशः प्राथमिक सहभागि देशो वर्तते। एषा-यात्रा-देशयोः सम्बधानां सुदृढीकरणार्थं महत्त्वपूर्णा वर्तते।

सुभाषितम्

स्वभावो नोपदेशेन शक्यते कर्तुमन्यथा। सुतप्तमपि पानीयं पुनर्गच्छति शीतताम्।
भावार्थः- किसी व्यक्ति को आप चाहे कितनी ही सलाह दे दो किन्तु उसका मूल स्वभाव नहीं बदलता ठीक उसी तरह जैसे ठण्डे पानी को उबालने पर तो वह गर्म हो जाता है लेकिन बाद में वह पुनः ठंडा हो जाता है।

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ता: दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम् जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र. पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

हेमन्त-सोरेन-वर्येण मुख्यमन्त्री-मैया-सम्मान योजना शुभारम्भिता

झारखण्ड-प्रदेशस्य मुख्यमन्त्रिणा हेमन्त-सोरेन-वर्येण मुख्यमन्त्री-मैया-सम्मान योजना शुभारम्भिता। रक्षा-बन्धन-पर्वोपलक्ष्ये शुभारम्भिता एषा योजना हेमन्त वर्येण पाकुर-जनपदे प्रारब्धा। योजनायाः सन्दर्भं प्रवदन् असौ प्रोक्तवान् यत् अस्याः योजनायाः मुख्य-रूपेण महिलाः लाभान्विताः भविष्यन्ति। एकविंशतितः पञ्चाशत् वर्षात्मकीयाः महिलाः योजनातः बहवः लाभयुताः भविष्यन्ति। मुख्यमन्त्री मैया-सम्मान योजना अशेष-राज्यतः अष्ट चत्वारिंशत् लक्षोत्तर-महिलानां लाभं मनसि सन्धार्य शुभारम्भिता।

उत्तरप्रदेशे बस-द्रुतगामि-यानेन सह संघट्टनात् दश जनाः मृताः

उत्तरप्रदेशे बुलन्दशहर-जनपदे बस-द्रुतगामि-यानेन सह संघट्टनात् दश जनाः मृताः सप्तत्रिंशच्च व्रणिताः सूच्यन्ते। दुर्घटनेषा सीलमपुर-आरक्षि-स्थात्र-पार्श्वे घटिता जाता। आहताः जनाः सर्वे निकटवर्ति-चिकित्सालये उपचाराधीनाः वर्तन्ते। अस्मदीय वार्ताहारैः संसूचितं यत् दुर्घटनामालक्ष्य मुख्यमन्त्रिणा योगी आदित्यनाथेन सम्बद्ध-अधिकारिभिः अन्वीक्षणाय आदिष्टाः। सर्वे मृतकाः रक्षाबन्धन पर्वणि स्व-स्व परिव्रजानां गृहेषु गच्छन्ति स्म।

IGMC Shimla-

शिमलायाः महिलाछात्रावासस्य चतुर्थतलात् पतित्वा युवकः मृतः, बालिकाछात्रावासं कथं प्रविष्टः?

- बालिकां मेलितुम् आगत्य गृहीतस्य भयात् चतुर्थतलात् कूर्दितवान्।
- शिमलापुलिसबलं बालिकाछात्रावासस्य प्रवेशस्य युवकस्य अपि अन्वेषणं कुर्वन् अस्ति।
- प्रश्नाधीना आईजीएमसी- छात्रावासस्य सुरक्षाव्यवस्था।

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला।

कोलकातानगरस्य चिकित्सामहाविद्यालये प्रशिक्षुमहिलावैद्यस्य उपरि या क्रूरता अभवत् तदनन्तरं सम्पूर्णं देशे कोलाहलः वर्तते। इतरथा आईजीएमसी शिमला इत्यस्य बालिकाछात्रावासस्य चतुर्थतलात् पतित्वा एकः युवकः मृतः। युवकः बालिकाछात्रावासं कथं प्राप्तवान् इति प्रश्नः उत्थापितः अस्ति। आईजीएमसी बालिकाछात्रावासस्य सुरक्षाव्यवस्था अपि अधुना प्रश्ने आगता।

निजविश्वविद्यालयस्य छात्रः आसीत्

मृतयुवकस्य परिचयः काङ्गडामण्डलस्य पालमपुरनिवासी २३ वर्षीयः करणपटियालः इति ज्ञातः अस्ति। सोलनमण्डले स्थितस्य निजविश्वविद्यालयस्य छात्रः आसीत्। दुर्घटनायाः कारणानि न प्रकाशितानि। शिमला-नगरस्य सदर-पुलिस-स्थानकेन शवस्य निग्रहे गृहीत्वा शव-पश्चात्-परीक्षणाय प्रेषितम् अस्ति। छात्रावासे निवसन्ती बालिकां मिलितुं सः युवकः आगतः इति अपि शङ्का अस्ति, गृहीतस्य भयात् सः चतुर्थतलात् उत्प्लुत्य गतः इति अपि शङ्का अस्ति। यस्मात् कारणात् सः स्थले एव मृतः।

पुलिसबलं विषयस्य अन्वेषणं कुर्वन् अस्ति

परन्तु शिमलापुलिसः सम्पूर्णस्य विषयस्य अन्वेषणं आरब्धवान् अस्ति। अर्धरात्रौ यदा युवकस्य पतनस्य शब्दः श्रूयते स्म तदा स्थानीयजनाः पुलिसं सूचितवन्तः। पुलिसैः १०८ एम्बुलेन्सेन युवकं चिकित्सायै आईजीएमसी-इत्यत्र नीतवान्, परन्तु वैद्याः तं मृतं घोषितवन्तः। पुलिसस्य अनुसारं पतनेन युवकस्य मृत्युः अभवत्। मृतशरीरस्य शवपरीक्षणं क्रियते। बालिकाछात्रावासस्य युवकस्य प्रवेशस्य अपि अन्वेषणं क्रियते।

Himachal Monsoon: हिमाचले मानसूनस्य आरम्भात् अधुनापर्यन्तं मेघविस्फोटस्य जलप्लावनस्य च ५१ घटनासु ३१ जनाः मृताः

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। हिमाचलप्रदेशे मानसूनर्तौ २७ जूनतः १६ अगस्तपर्यन्तं मेघविस्फोटस्य जलप्रलयस्य च ५१ घटनासु ३१ जनाः मृताः। एषा सूचना राज्यस्य आपत्कालीनसञ्चालनकेन्द्रेण दत्ता। मानसूनः जूनमासस्य २७ दिनाङ्के हिमाचलप्रदेशं प्राप्तवान्। जूनमासस्य २७ दिनाङ्कात् अगस्तमासस्य १६ दिनाङ्कपर्यन्तं मेघविस्फोटस्य जलप्लावनस्य च ५१ घटनासु ३१ जनाः मृताः, ३३ जनाः अदृश्याः च। लाहौल-स्पीति-जनपदे एतादृशाः २२ घटनाः ज्ञाताः, ये राज्ये सर्वाधिकाः सन्ति, तदनन्तरं किन्नौर ११, ऊनायां षट्, कुल्लू- मण्डी-

मेघविस्फोटस्य त्रिदिवसानन्तरं रामपुर- तकलेच- मार्गः पुनर्स्थापितः सेबभारयुक्तानि वाहनानि निर्गतानि

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला।

शिमलाजनपदस्य उपतहसीलतकलेचस्य डमरालीक्षेत्रे अगस्तमासस्य १६ दिनाङ्के रात्रौ मेघविस्फोटस्य कारणेन अवरुद्धः रामपुर- तकलेचमार्गः यातायातस्य कृते पुनर्स्थापितः अस्ति। मार्गस्य पुनर्स्थापनमात्रेण सेबभारयुक्तानि वाहनानि, मार्गपरिवहननिगमस्य बससेवा च आरब्धा, उद्यानपालकैः सहिताः सहस्रशः जनाः निःश्वासं गृहीतवन्तः। रविवासरे उपायुक्तः शिमला अनुपमकश्यपः एसपी संजीवगांधी च मार्गस्य पुनर्स्थापनानन्तरं निरीक्षणार्थं तकलेचं प्राप्तवन्तौ। अत्र उद्यानपालकानां सेबभारयुक्तानि लघुबृहत्-वाहनानि निरुद्धानि स्म। मार्गस्य पुनर्स्थापनमात्रेण पुनः यातायातस्य आरम्भः भवितुम् अर्हति स्म। उपायुक्तेन लोकनिर्माणविभागाय डमरालीपर्यन्तं गच्छतः मार्गस्य जीर्णोद्धारकार्यं शीघ्रं कर्तुं निर्देशः दत्तः। एतदतिरिक्तं प्रभावितमार्गाणाम् अनुमानं कर्तुं स्थानीयपञ्चायताय निर्देशाः अपि दत्ताः सन्ति।क्षेत्रे मार्गाणां पतनं विहाय

मेघविस्फोटस्य घटनायाः कारणेन अनेकेषु स्थानेषु कलवर्ताः भग्नाः सन्ति। तकलेचपर्यन्तं मार्गः पुनः स्थापितः इति सः अवदत्। अत्र निरुद्धानि ट्रकयानानि प्रेषितानि सन्ति। डमरालीपर्यन्तं मार्गं उद्घाटयितुं कार्यं प्रचलति। यन्त्रस्य साहाय्येन कर्तनेन मार्गस्य निर्माणं क्रियते।

अन्वेषणकार्यक्रमे सम्बद्धानां दलानाम् आभारं प्रकटितवान्

समेज-दुःखदघटनायां लुप्ताजनानाम् अन्वेषणार्थं कृते अन्वेषण-कार्यक्रमस्य कृते एनडीआरएफ, एसडीआरएफ, सेना, सीआईएसएफ इत्येतेषां दलानां कृते उपायुक्तः पुलिसाधीक्षकः च विशेषाभारं प्रकटितवान्। उपायुक्तः अवदत् यत् अस्मिन् विशाले अन्वेषणकार्यक्रमे सर्वेषां दलानाम् कार्यं प्रशंसनीयम् अस्ति। ८५ किलोमीटर् क्षेत्रे अन्वेषणकार्यक्रमः कृतः। अन्वेषणकार्यक्रमे दलस्य प्रत्येकस्य सदस्यस्य महत्त्वपूर्णा भूमिका अस्ति। एतावता अनेके शवाः प्राप्ताः। अनेकानि शरीराणि बन्धुभ्यः समर्पितानि सन्ति। केषाञ्चन शरीराणां डीएनएमेलनं प्रचलति। उपायुक्तः एसपी च एनडीआरएफ एककस्य कोटला शिविरस्य, सीआईएसएफ इत्यस्य, सेनायाः अवेरीपट्टीशिविरस्य च सैनिकैः सह गोष्ठीं कृत्वा आभारं प्रकटितवन्तौ।

भिण्डरवाले इत्यस्य भावचित्रविरुद्धं विरोधे कृते खालिस्तानी- संतर्जना, बानिखेतस्य युवकस्योपरि आक्रमणस्य प्रयासः

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला।

कारयानस्य विण्डस्क्रीन् मध्ये भिण्डरवाले इत्यस्य छायाचित्रस्य विरोधे तस्य चित्रं सामाजिकमाध्यमेषु पोस्ट कृत्वा चम्बाजनपदस्य बनीखेतनगरस्य एकः युवकः खालिस्तानी-संतर्जना प्राप्नोति। प्रकरणम् एतावत् दूरं गतः यत् यदा युवकः पुलिसं टैगं कृत्वा एक्स इत्यत्र साहाय्यं याचितवान् तदा मण्डीतः भाजपासांसद कङ्गनारणौत पुलिसस्य समक्षं स्वसमर्थनं प्रसारितवती। कङ्गना उक्तवती यत् हिमाचलपुलिसेन अस्य विषयस्य गम्भीरतापूर्वकं अवलोकनं कर्तव्यम्। परन्तु हिमाचलपुलिसः केवलम् एकम् उपालम्भं गृहीत्वा अन्वेषणं सम्पन्नम् अस्ति। पुलिसस्य मनोवृत्त्या हिमाचले एतादृशाः घटनाः वर्धन्ते। कतिपयदिनानि पूर्वं मण्डीनगरे अपि एतादृशं प्रकरणं प्रकाशितः आसीत्। सूचनानुसारं चम्बामण्डलस्य बनीखेतनगरस्य एकः युवकः सिद्धार्थः विगतदिवसे एव सामाजिकमाध्यमेषु

पञ्जाबसङ्ख्यायुक्तस्य वाहनस्य संतर्जनां प्राप्नोति। सिद्धार्थ बकरिया अवदत् यत् विदेशीयसङ्ख्याभ्यः एव दूरवाण्याः आगच्छन्ति, यस्मिन् ते तं मारयिष्यन्ति इति संतर्जनां ददति। सः अवदत् यत् तस्य कृते अधिकांशः दूरवाण्यः कनाडा, अमेरिका, मालदीवदेशस्य सङ्ख्याभ्यः भवति। सिद्धार्थ बकरिया इत्यनेन उक्तं यत् शुक्रवासरे यदा सः व्यायामशालां गच्छति स्म तदा बनीखेते षट् जनाः कारयानेन आगत्य तं संतर्ज्य आक्रमणं कर्तुं प्रयतन्ते स्म। ततः पलायनं कृत्वा पीडितः स्वप्राणान् रक्षितवान्। पीडितयुवकः सिद्धार्थ बकरिया अपि एसपी चम्बा तथा पुलिसकेन्द्रं बनीखेत इत्यस्मै अस्य विषयस्य उपालम्भं दत्तवान् अस्ति। अपरपक्षे आईजी उत्तरक्षेत्रम् अभिषेक दुल्लरः कथयति यत् सिद्धार्थबकरिया इत्यस्य उपालम्भे पुलिसैः प्रकरणस्य अन्वेषणं आरब्धम्। सः अवदत् यत् अस्य विषयस्य अन्वेषणार्थं क्षेत्रस्य सीसीटीवी-दृश्यानां अपि परीक्षणं क्रियते।

यस्मिन् भिण्डरवाले इत्यस्य छायाचित्रं मुद्रितम् आसीत्। एषः विषयः अपि गम्भीरः अस्ति यतोहि राष्ट्रियसुरक्षां विहाय मोटरवाहननियमानामनुसारं छायाचित्रं स्थापयितुं न शक्यते। सिद्धार्थः स्वस्य पोस्ट् मध्ये लिखितवान् यत् हिमाचले एतादृशानां जनानां कृते अनुमतिः न दातव्या इति। प्रकरणं पोस्ट् कृत्वा युवकः खालिस्तानी

जनपदयोः त्रीणि, सिरमौरे द्वौ, चम्बा- हमीरपुर-शिमला-सोलन-जनपदेषु एकैकाः च घटनाः अभवन् तथ्यानुसारं १२१ गृहाणि पूर्णतया वा आंशिकरूपेण वा क्षतिग्रस्तानि अभवन्। राज्यस्य आपत्कालीन- सञ्चालनकेन्द्रेण उक्तं यत् अस्मिन् एव काले ३५ भूस्खलने त्रयः जनाः मृताः। मण्डीनगरे अधिकतमं नव भूस्खलनानि जातानि। किन्नौर- शिमला-जनपदयोः षट्-षट्, लाहौल-स्पीति- चम्बाजनपदयोः चत्वारि, सोलने त्रीणि, कुल्लौ द्वौ, बिलासपुरे एकः च भूस्खलनानि अभवन्। अन्येषां मण्डलानां दत्तांशः उपलब्धः नास्ति। परन्तु अनेकजनपदेषु निवासिनः विश्वासं कृतवन्तः यत् मेघविस्फोटस्य, आकस्मिकजलप्रलयस्य, भूस्खलनस्य च घटनानां संख्या आधिकारिकाङ्कानाम् अपेक्षया बहु अधिका अस्ति। इदानीं राज्यस्य केषुचित् भागेषु लघुवृष्टिः अभवत्, रविवासरस्य प्रातः पर्यन्तं ९५ मार्गाः निरुद्धाः अभवन्। अधिकारिणां मते हिमाचलप्रदेशस्य अद्यावधि ११४० कोटिरूप्यकाणां हानिः अभवत्, यत्र सर्वाधिकं हानिः मार्गसंरचनायाः अभवत्। लोकनिर्माणविभागस्य ५०२ कोटिरूप्यकाणां हानिः अभवत्, तदनन्तरं जलशक्तिविभागस्य (४६९ कोटिरूप्यकाणां) उद्यानविभागस्य (१३९ कोटिरूप्यकाणां) च क्षतिः अभवत्। स्थानीय ऋतुविभागेन राज्यस्य विभिन्नेषु क्षेत्रेषु अगस्तमासस्य २१ दिनाङ्कपर्यन्तं प्रचण्डवृष्टेः 'पीतवर्णीया' सचेतना प्रसारिता अस्ति।

गान्धिनः कर्म-मार्गयात्रायां भगवद्गीतायाः प्रभावः -कुलपतिः

गान्धिनः कार्यमार्गस्य वर्तमानसमस्यानां च विषये आयोजितायाः राष्ट्रियगोष्ठ्याः समापनसत्रं विद्वांसः सम्बोधितवन्तः

रजनीशशुक्लः स्वसम्बोधने उक्तवान् यत् गान्धी भारतस्य विभिन्नग्रामेषु यात्रां कुर्वन् जन्माधारितश्रेष्ठतायाः मुक्ततायाः विषये चर्चा करोति स्म। गान्धीहिन्दस्वराजे आसुरीसभ्यतायाः विरुद्धं दिव्यसभ्यतायाः कामनां कृतवान्। एनजीबीयू इत्यस्य कुलपतिः प्रो. रोहितरमेशः संगोष्ठीं प्रशंसयन् गान्धिनः कर्ममार्गे आयोजितायां द्विदिवसीयसंगोष्ठ्यां सफलतायै ज्ञानवर्धनार्थं एतादृशाः कार्यक्रमाः महत्त्वपूर्णाः सन्तीत्यवदत्। प्रतिकुलपतिना डॉ. एससीतिवारीवर्येण स्वागतभाषणं प्रदत्तम्। कार्यक्रमस्य संयोजकत्वेन संचालनं च डॉ. राजेशतिवारी द्वारा, धन्यवादज्ञापनं च डॉ. हिमांशुशेखरसिंहद्वारा विहितम्। अस्मिन् अवसरे प्रायः १८ राज्यानां प्रतिभागिनः संकरविधाने उपस्थिताः आसन्। कार्यक्रमे मुख्यरूपेण उपस्थिताः आसन्। प्रो.जटाशंकर, प्रो. अम्बिकादत्तशर्मा, डॉ. कविता भट्टः, डॉ. अरविंदविक्रमसिंहः, प्रो. अलेकटंडनः, डॉ. प्रबुद्धमिश्रः, डॉ. रमेशचंद्रमिश्रः, डॉ. सव्यासाची, डॉ. किरणसिंहः, डॉ. साधना त्रिपाठी, डॉ. प्रमोदमिश्रः, डॉ. आशीषशिवमः, डॉ. पुष्पांजलिपालः, डॉ. पूजा तिवारी, डॉ. अरविंदशुक्लः, डॉ. राघवेन्द्रमालवीयः, श्री संजयश्च बहुदीर्घसंख्यायां शिक्षकाः, छात्राः एवं विद्वान् पाण्डेयः, राजीवपाण्डेयः उपस्थिताः आसन्।

हिमसंस्कृतवार्ता:- कुलदीपमैन्दोला। विश्वस्य पाश्चात्यव्यवस्था शोषणस्य च आसीत्। यत्र भारतीयदर्शने व्यक्तिः समग्रपर्यन्तं विस्तारः भवति। भारतीयदर्शनिकसंशोधनपरिषद्द्वारा प्रायोजितस्य 'वर्तमानसमस्यानां सन्दर्भे गान्धिनः कर्ममार्गस्य उपयोगिता' इति द्वितीयदिवसस्य समापनसत्रे मुख्यातिथिरूपेण एतानि वचनानि नेहरूग्रामभारती-मेनिफेस्टविश्वविद्यालये एनजीबीयू इत्यनेन दर्शनविभागेन समायोजिते अवसरे च जयप्रकाशनारायणविश्वविद्यालयस्य कुलपतिः प्राध्यापकः परमेन्द्रबाजपेयी स्वसम्बोधने अवोचत्। प्राध्यापकः बाजपेयी अग्रे अवदत् यत् अपूर्णतायाः सिद्धौ परिवर्तनस्य एकमात्रं साधनं गान्धिनः दर्शनम् अस्ति। अन्तर्राष्ट्रीय-हिन्दीविश्वविद्यालय- वर्धायाः पूर्वकुलपतिः प्रो.

संस्कृतं भारतस्य आत्मा, तेन विना भारतस्य कल्पना न संस्कृतसप्ताहावसरे ऋषिकुल-विद्यापीठ- ब्रह्मचर्याश्रमे हरिद्वारे अभवत् विदुषां संगोष्ठी

हिमसंस्कृतवार्ता:- कुलदीपमैन्दोला। हरिद्वारम्।

संस्कृतसप्ताहस्य द्वितीयदिवसस्य अवसरे ऋषिकुलविद्यापीठ- ब्रह्मचर्याश्रम-संस्कृतमहाविद्यालयः, श्रीभगवानदास- आदर्शसंस्कृतमहाविद्यालयः, संयुक्तरूपेण विद्यापीठस्य यज्ञशालायां संस्कृतगोष्ठीम् आयोजितवन्तः। संगोष्ठ्यां ऋषिकुलविद्यापीठस्य संस्थापकस्य पण्डितमदनमोहनमालवीयचित्रस्य सम्मुखे दीपप्रज्वलनेन कार्यक्रमः प्रारभत्। भगवान्दासादर्शसंस्कृतमहाविद्यालयस्य छात्रैः स्वागतगीतं छात्रैः प्रस्तुतम्। तदनन्तरं ऋषिकुलविद्यापीठेन अतिथीनां स्वागतं कृतम्। संस्कृतशिक्षाद्वारा आत्मनिर्भरताविषये अत्र व्याख्यानकार्यक्रमस्य आरम्भः अभवत्, तथा अस्मिन् अवसरे परिचयात्मके सम्बोधने डॉ. दीपककोठारी इत्यनेन उक्तं यत् संस्कृतं भारतस्य आत्मा अस्ति, भारतं संस्कृतं विना कल्पयितुं न शक्यते, संस्कृतस्य वाहकसंस्कृतिः अद्य संक्रमणकालं गच्छति, तस्य प्रचारार्थं प्रसारार्थं च आवश्यकः प्रयत्नाः संस्कृताय अद्य क्रियन्ते सः अवदत् यत् संस्कृतशिक्षा स्वतः एव एका अद्वितीया शिक्षा अस्ति, न केवलं व्यक्तिः भवितुं आवश्यकः अपितु सामान्यजनस्य कल्याणे अपि संस्कृतस्य महत् योगदानम् अस्ति। मुख्यवक्तृत्वेन डॉ. निरञ्जनमिश्रः अवदत् यत् अद्यत्वे यत्र भारते अप्राप्तसेवावृत्तिसंकटः उत्पद्यते, अप्राप्तसेवावृत्तिनां दीर्घपङ्क्तयः च दृश्यन्ते, तत्र संस्कृतं पठन्तः युवानः कदापि अप्राप्तसेविनः न तिष्ठन्ति, सेवावृत्तिरहितं वा न तिष्ठन्ति। निजीक्षेत्रे सेवावृत्तेः अवसराः संस्कृतेन वर्धयितव्याः भविष्यन्ति। संस्कृतभाषा भारतदेशस्य जीवनपोषणं भवति, एकतः पाश्चात्यसभ्यतायाः प्रभावः अद्यत्वे युवावस्थायां दृश्यते, अपरतः संस्कृतभाषिणः छात्राः धावन्ति स्म। समाजे अद्युना संस्कृतेन जनजागरणस्य अभियानम् अस्तीति सः अवदत्। संस्कृतम् एतादृशी शिक्षा अस्ति या मानवसभ्यतायाः कृते सर्वथा आवश्यकी अस्ति। अद्यत्वे वास्तु, ज्योतिषः, संस्कारः, शिक्षा, तथैव सेनाक्षेत्रे संस्कृतस्य छात्राः प्रमुखां भूमिकां निर्वहन्ति। ऋषिकुलविद्यापीठस्य प्राचार्यः डॉ. बलदेवप्रसादशास्त्री इत्यनेन उक्तं यत् संस्कृतभाषा ज्ञानस्य विज्ञानस्य च मुख्यकेन्द्रम् अस्ति वेदेषु आधुनिकज्ञानसम्बद्धानि वस्तूनि अद्यत्वे अपि प्रासंगिकानि सन्ति अपरपक्षे संस्कृतम् अध्ययनं कुर्वन्तः छात्राः आत्मनिर्भरतां प्रति गच्छन्ति इति भासते, यत् शुभलक्षणम् अस्ति सः अवदत् यत् आत्मनिर्भरं भारतं कर्तुं संस्कृतभाषिणः अध्ययनं च कुर्वन्तः छात्राः अतीव राष्ट्रीयैकतायाः प्रतीकाः सन्ति। कार्यक्रमसंचालनं डॉ. नवीनपंतः कृतवान् अवसरेऽस्मिन् डॉ. आलोकसेमवालः, विवेकशर्मा, देवीदत्तकांडपालः, भास्करचंद्रः शर्मा, उमा जोशी, रमेशजोशी, मनोजशर्मा, प्रकाशचंद्रः तिवारी, गीता जोशी, चंपा, विकासडबरालः, मनोजजोशी अंकितजोशी, अभिषेकः, नरेंद्रडुंगरियालः चादयः उपस्थिताः आसन्।

गीताप्रेरणया "परमाणुबम" इत्यस्य आविष्कारं कृतवान् "ओपनहाईमर"

अल्मोडाजनपदस्य राजकीयमहाविद्यालये संस्कृतदिवसे आयोजिताः अभवन् विभिन्नप्रतियोगिताः ।

हिमसंस्कृतवार्ता:- कुलदीपमैन्दोला। संस्कृतसप्ताहस्य अवसरे २०२४ तमस्य वर्षस्य अगस्तमासे अल्मोडा-नगरस्य शीतलखेतस्य राजकीयमहाविद्यालये संस्कृतदिवसस्य आयोजनं संजातम्। कार्यक्रमस्य आरम्भः ज्ञानदेवतायाः सरस्वतीदेव्याः पूजया, दीपप्रज्वलनेन च अभवत्। तदनन्तरं महाविद्यालयस्य छात्राः कार्यक्रमाय आगतानां अतिथीनां स्वागतं कृत्वा स्वागतगीतं प्रस्तुतवन्तः तदनन्तरं कदा संस्कृतदिवसः आचर्यते, किमर्थम् आचर्यते, संस्कृतभाषायाः महत्त्वम् इत्यादि प्रमुखतया संस्कृतविभागस्य डॉ. प्रकाशचन्द्रजाङ्गी अवदत् सोवदत् यत् संस्कृतम् अद्यत्वे सर्वासु क्षेत्रेषु उपयुज्यते। संस्कृते अद्य विविधानि शोधकार्याणि प्रचलन्ति, यस्य अन्तर्गतं वैज्ञानिकाः उक्तवन्तः यत् संस्कृतभाषा कोडिंग् इत्यस्य कृते सङ्गणकानां कृते सर्वाधिका उपयुक्ता भाषा अस्ति। संस्कृतस्य शब्दानां बृहत्तमः भण्डारः अस्ति अद्यत्वे नैतिकशिक्षा, आध्यात्मिकशिक्षा, योगशिक्षा, आयुर्वेदशिक्षा, ज्योतिषशिक्षा इत्यादयः संस्कृतसाहित्ये निहिताः सन्ति, अतः अद्यत्वे छात्राणां तस्य अध्ययनस्य, दर्शितमार्गस्य अनुसरणस्य च आवश्यकता संस्कृतिं समृद्धीकर्तुं संस्कृतस्य आवश्यकता वर्तते। अस्मिन् अवसरे संस्कृतविभागेन विविधाः प्रतियोगिताः आयोजिताः येषु संस्कृताशुप्रतियोगिता श्लोकोच्चारणप्रतियोगिता, समूहनृत्यप्रतियोगिता, एकलनृत्यप्रतियोगिता, गीतगायनप्रतियोगिता, संस्कृतसामान्यज्ञानप्रतियोगिता इत्यादयः आयोजिताः तथा च

प्रतियोगितासु प्रथमं, द्वितीयं, तृतीयस्थानं च प्राप्तवन्तः छात्राः अपि महाविद्यालयेन पुरस्कृताः। अस्मिन् अवसरे अर्थशास्त्रविभागस्य प्रमुखा प्रो.अनुपमा तिवारी इत्यनया उक्तं यत्, १९६९ तमवर्षात् प्रतिवर्षं श्रावणपूर्णिमायां संस्कृतदिवसः आचर्यते, अस्मात् दिवसात् प्राचीनकाले वेदशास्त्रस्य अध्ययनं, अध्यापनं प्रारब्धं, छात्राणां कृते च उपनयनसंस्कारः कृतः, अतः अद्य संस्कृतदिवसेन सह अस्माभिः सर्वैः संस्कृतस्य प्रचारप्रसाराय प्रयत्नाः करणीयाः। महाविद्यालयस्य प्राचार्यः प्रो. ललनप्रसादवर्मा उक्तवान् यत् परमाणुबम इत्यस्य आविष्कारकः "ओपनहाईमर" इत्यनेनापि गीताम् उद्धृत्य कथितं यत् मया "परमाणुबम" इत्यस्य आविष्कारस्य प्रेरणा भगवद्गीतातः प्राप्ता। सः प्रो. जगदीशचन्द्रबसु इत्यस्य उदाहरणं प्रदाय संस्कृतभाषां अतीव समृद्धा भाषा इति वर्णितवान्। हिन्दीविभागस्य प्रमुखा डॉ. दीपिका आर्यः अवदत् यत् संस्कृततः पाली, प्राकृत, अपभ्रंश, हिन्दी इत्यादयः भाषाः उद्भूताः, एतेषां सर्वेषां भाषाणां मूलं संस्कृतं वर्तते। अवसरेऽस्मिन् प्रो. ललनप्रसादवर्मा, प्रो. अनुपमा तिवारी, डॉ. प्रकाशचंद्रजाङ्गी, डॉ. दीपिका आर्यः, डॉ. दिवाकरमटा, डॉ. खीमराजजोशी, अनुजकुमारः, रमेशरामः, विनोदकुमारः, हेमंतमनरालः, कमलबनकोटी, सर्वे छात्राश्च उपस्थिताः आसन्।

संस्कृतछात्राणां श्रेष्ठभविष्यहेतवे पाठ्यक्रमः सज्जीकृतः भवेत्- "दीपककुमारगैरोला"

उत्तराखण्डसंस्कृताकादमीद्वारा समायोजिता भव्या विशालशोभायात्रा
संस्कृतजयघोषैः गुञ्जायमाना अभवत् ऋषिकेशनगरी

हिमसंस्कृतवार्ता:- कुलदीपमैन्दोला। ऋषिकेश। शनिवासरे संस्कृतसप्ताहस्य द्वितीयदिवसे उत्तराखण्डसंस्कृताकादमीद्वारा ऋषिकेशनगरे एका विशालसंस्कृतशोभायात्रायाः आयोजनम् अभवत् यत्र ऋषिकेशस्य समस्तसंस्कृत- महाविद्यालयानां/ विद्यालयानां, माध्यमिकविद्यालयानां छात्र-छात्राः प्रधानाचार्याः, अध्यापकाः, संतमहात्मनः, जनप्रतिनिधयः, सामाजिकाः, धार्मिकाः, संस्थायाः जनाः मातृ-शक्तिश्च सम्मिलिताः अभवन्। अस्याः विशालशोभायात्रायाः शुभारंभः ऋषिकेशनगरनिगमतः प्रारम्भोभवत् च नगरस्य विभिन्नमार्गैर्भ्यः निर्गच्छन् भगवद्भरतनारायणस्य श्रीचरणेषु श्रीभरतमन्दिरस्य सभागारे सम्पन्नोभूत्। प्रातः 9.00वादने नगरनिगमप्रांगणे उत्तराखण्ड-संस्कृत- विश्वविद्यालयस्य कुलपतिः प्रो. दिनेशचन्द्रशास्त्री, राज्यमहिलायोगाध्यक्षा श्रीमती कुसुमकण्डवालः, संस्कृतपरिषद्सचिवः डॉ. वाजश्रवा आर्यः संस्कृतशिक्षासहायकनिदेशकः पद्माकरमिश्रः, स्वामीकेशवस्वरूपब्रह्मचारी, नगरनिगमस्य निवर्तमानमहापौरः अनिता ममगें, पूर्वनगरपालिकाध्यक्षः दीपशर्मा, जयेन्द्रमोला, लक्ष्मणसिंहचौहानः सर्वान् संस्कृतसप्ताहस्य शुभकामनां प्रयच्छन् हरितध्वजं प्रदर्शय शोभायात्रायाः शुभारंभः कृतः। नगरस्य विभिन्नमार्गात् समागच्छन् श्रीभरतमन्दिरसभागारे सम्प्राप्तायाः सुन्दरीकण्डवालवर्यायाः नेतृत्वे वीरभद्रजनकल्याणसमितेः मातृशक्तिद्वारा बहुसुन्दरमंगलगीतं एवं स्वागतगीतं च प्रस्तुतम्। समापनावसरे मुख्यातिथिः संस्कृतशिक्षासचिवः दीपककुमारगैरोला छात्रान् सम्बोधयन् प्रोक्तवान् यत् संस्कृतभाषायाः प्रचार-प्रसाराय शासनस्तरे प्रयासाः जायन्ते। तैः सर्वोपस्थितछात्रैर्भ्यः अध्यपाकेभ्यः संस्कृतसप्ताहस्य शुभकामनाः प्रयच्छन्तुं यत् वयं सर्वे सम्मिल्य प्रयासं कुर्मः यत् वयं संस्कृतभाषां प्रतिवर्गं प्रति सम्प्रापयामः प्रायः जनमनस्सु इत्थं भावोस्ति यत् संस्कृतभाषा एकवर्गस्य विशेषभाषाऽस्ति। यद्यपि संस्कृतं केवलं संस्कारस्य भाषा नास्ति इति सत्यं न भवति तथापि संस्कृतभाषायां बहवः सेवावृत्तेः अवसराः सन्ति इति, सः अवदत् यत् पाठ्यक्रमसम्बद्धसंशोधनानि सर्वकारीयस्तरस्य योजनां क्रियन्ते येन एतादृशः पाठ्यक्रमः सज्जीकृतः भवेत् यस्मिन् संस्कृतस्य छात्राणां भविष्यं श्रेष्ठं भविष्यति। संस्कृताकादमीसचिवः डॉ. आनन्दभारद्वाजः उपस्थितानां सर्वेषां कृते शुभकामनाम् अददात्, संस्कृतं सर्वेषां भाषानां जननी इति सः गीतातः अनेकानि उदाहरणानि दत्त्वा संस्कृतस्य महत्त्वं व्याख्यातवान्। शोभायात्रायाः स्वागतं राजस्थानीमिष्ठानभण्डारतः, विश्वहिन्दूपरिषद् इत्यादिभिः अनेकैः संस्थाभिः संस्कृतपरिषत् सचिवः डॉ. वाजश्रवा आर्यः, स्वामी केशवस्वरूपब्रह्मचारी, प्राचार्यः डॉ. ओमप्रकाशपुरवालः, डॉ. जनार्दनकैरवानः, डॉ. सुनीलथपलियालः शोभायात्रा संयोजकः आचार्यः विपिनबहुगुणा, सहसंयोजकः आचार्यः शांतिप्रसादमैठानी, आचार्यः सुभाषचंद्रडोभालः, प्राचार्यः सुरेन्द्रदत्तभट्टः, विजयजुगलानः, विनायकभट्टः आदिभिः स्वविचाराः प्रस्तुताः। उत्तराखण्डसंस्कृताकादम्याः शोधाधिकारी डॉ. हरीशगुरुरानी, विश्वहिन्दूपरिषदः जिलाध्यक्षः निमेचरणदासः राजेन्द्रपाण्डेयः, नगराध्यक्षः विनोदकोठारी अकादमीप्रकाशनाधिकारी डॉ. किशोरी लालरतूडी शुभमनौटियालः डॉ. किशोरी लालरतूडी, शांतिप्रसादडंगवालः, डॉ. भानुप्रकाशः उनियालः, डॉ. संतोषमुनिः, विजेन्द्रमौर्यः, सुरेशपंतः, शंकरभट्टः, आचार्यरामकृष्णकोठियालः, मनोज पैनुली, संदीपभट्टः, सर्वे संस्कृतप्राचार्याः, शिक्षकाः, छात्राः च शतशः जनाः उपस्थिताः आसन्।

रक्षाबन्धनम्

डॉ नरेन्द्रराणा सिरमौरः।

भारतीयसंस्कृत्यानुसारं रक्षाबन्धनपर्वः श्रावणमासस्य पूर्णिमादिने आचर्यते। अयं उत्सवः भ्रातरं भगिनीं च प्रेमबन्धने बध्नाति। अस्मिन् दिने भगिनी भ्रातुः ललाटे तिलकं प्रयोजयति, रक्षासूत्रं च बध्नाति। इदं रक्षासूत्रं राखी इति कथ्यते। इदं हिन्दू-जैनपर्वः अस्ति यत् प्रतिवर्षं श्रावणमासस्य पूर्णिमादिने आचर्यते। रक्षाबन्धने रक्षासूत्रस्य महत्त्वम् अस्ति। रक्षाबन्धनः भ्रातृभगिनीसम्बन्धस्य प्रसिद्धः उत्सवः अस्ति, रक्षा अर्थः रक्षा, बन्धनस्य अर्थः बद्धः इति। रक्षाबन्धनदिने भगिन्यः स्वभ्रातृणां प्रगतेः कृते ईश्वरं प्रार्थयन्ति। राखी सामान्यतया भगिनीभिः स्वभ्रातृभिः सह बद्धा भवति, परन्तु कुटुम्बस्य ब्राह्मणैः, गुरुभिः, कनिष्ठैः बालिकैः च आदरणीयैः बन्धुभिः (कन्यायाः पितुः इव) अपि बद्धा भवति। रक्षाबन्धनदिने भ्रातरः स्वभगिनीभ्यः राखी- विनिमयरूपेण किञ्चित् उपहारं ददति।

स्वसा ते मणिबन्धे प्रियता हे प्रेम्णः तारद्वये जगन्नु हे

(Sanskrit Version of Hindi film song-
बहना ने भाई की कलाई से प्यार बान्धा है)

स्वसा ते मणिबन्धे हे- ओ ओ स्वसा ते मणिबन्धे नू प्रियता हे प्रेम्णः तारद्वये जगत्यां हे कौशेयतारेषु, कौशेयतारेषु कौशेयतारेषु जगत्यां हे स्वसा ते मणिबन्धे नू प्रियता हे प्रेम्णः तारद्वये जगत्यां हे कौशेयतारेषु, कौशेयतारेषु कौशेयतारेषु जगत्यां हे -- (००)
सुन्दरतायां यः कन्हैया मे ममतायां यशोदा माता मे स नान्यः कोऽपि द्वितीयोऽस्ति स तु मे ही राजा भ्राता हे स्वसा ते मणिबन्धे हे - ओ ओ स्वसा ते मणिबन्धे नू प्रियता हे प्रेम्णः तारद्वये जगत्यां हे कौशेयतारेषु, कौशेयतारेषु कौशेयतारेषु जगत्यां हे --- (०१)

मे ही पुष्पं त्वं, असिधारः हे त्वं मे ही लज्जाया सुरक्षः हे त्वं निःसङ्गा नाऽहम् अस्मि क्व हि मे ही सर्वः संसारोऽसि त्वं स्वसा ते मणिबन्धे हे -- ओ ओ स्वसा ते मणिबन्धे नू प्रियता हे प्रेम्णः तारद्वये जगत्यां हे कौशेयतारेषु, कौशेयतारेषु कौशेयतारेषु जगत्यां हे ----- (०२)
भाग्यम् अस्मान् दूरीक्रियात् त्वं मनसा मे न दूरे भव श्रावणिकपावनदिने मे भगिनीं नु ते त्वं स्मारय हे स्वसा ते मणिबन्धे हे -- ओ ओ स्वसा ते मणिबन्धे नू प्रियता हे प्रेम्णः तारद्वये जगत्यां हे कौशेयतारेषु, कौशेयतारेषु कौशेयतारेषु जगत्यां हे ---- (०३)

रचयिता- डॉ. रुरुकुमारमहापात्रः (अध्यापकः)
राष्ट्रिय- संस्कृत- विश्वविद्यालयः, तिरुपति:

मम भाषा
संस्कृतम्
रक्षाबन्धनस्य
संस्कृतदिवसस्य
शुभकामनाः

संस्कृतशिक्षकः हंसराजः
हिमसंस्कृतवार्ता:

हिमसंस्कृतवार्तायै
सहयोगं कुर्वन्तु

हिमसंस्कृतवार्ता: दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्
हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतविद्यालयीयं नृत्य-प्रकल्पम्

संस्कृतकार्यमिदम्
पुण्यकार्यमिदम्

इदं संस्कृताय न मम

डॉ. प्रदीपसेमवालः - संस्कृतभाषा भारतस्य आधारशिला, भारतस्य परिचयः संस्कृतम्, देहरादूने संस्कृतभारत्याः आश्रये संस्कृतसप्ताहाचरणम्

हिमसंस्कृतवार्ता:-कुलदीपमैन्दोला। देहरादूनम्। उत्तराखण्डायुर्वेदविश्वविद्यालयस्य देहरादूनस्य मुख्यपरिसरस्य आयुर्वेदसंकायहरावालायां परिसरनिदेशकः डॉ. राधावल्लभसतीवर्येण संस्कृतसप्ताहस्य उद्घाटनं कृतम्। अस्मिन् अवसरे सभां सम्बोधयन् डॉ. सती अवदत् यत् संस्कृतभाषा भारतीयत्वस्य आधारशिला अस्ति। अस्याः भाषायाः माध्यमेन प्राचीनकालात् एव चिकित्साविज्ञानस्य प्रगतिः अभवत्। संस्कृतभाषा तस्याः ज्ञानग्रन्थानां माध्यमेन सर्वेषु क्षेत्रेषु प्रचलिता अस्ति। अस्माकं ऋषयः अस्याः भाषायाः आधारेण ज्ञानं प्रसारितवन्तः। यदि वयं भारतीयत्वं वास्तविकरूपेण ज्ञातुम् इच्छामः तर्हि संस्कृतद्वारा एव सम्भवति। आयुर्वेदस्य दृष्ट्या आयुर्वेदग्रन्थानां यथार्थं ज्ञातुं संस्कृतस्य अतीव महत्त्वम् अस्ति। अस्मिन् अवसरे संहितासिद्धान्त-संस्कृतविभागस्य सहायक-प्राध्यापकः डॉ. प्रदीपसेमवालः परिचयात्मकभाषणं कुर्वन् भारतस्य परिचयः संस्कृतम् इति उक्तवान्। संस्कृतं विश्वस्य सर्वाधिका पोषिता भाषा अस्ति। संस्कृतं विना भारतस्य कल्पना कठिना। प्राचीनकालात् अद्यपर्यन्तं जगत् भारतीयज्ञानस्य प्रशंसकः अस्ति। भारतीयज्ञानं ज्ञातुं स्वस्य अन्तः शान्तिं ज्ञातुं च संस्कृतं सर्वोत्तमः मार्गः अस्ति। ये देववाणीं संस्कृतं पठन्ति ते अपि देववत् भवन्ति। कार्यक्रमे सभां सम्बोधयन् डॉ. राजीवकुरेले संस्कृतेन समाजं एकीकृतं भवति च सामाजिकप्रगतेः कृते संस्कृतम् आवश्यकम् इति प्रोक्तम्। डॉ. ऋषिः आर्यः स्ववक्तव्ये कार्यक्रमे उक्तवान् यत् मानसिक- शारीरिक- स्वास्थ्ये संस्कृतस्य उच्चारणं हितकरं भवति।

कार्यक्रमे बी. एम.एस. इत्यस्य प्रथमवर्षस्य छात्रा प्रेरणा, गीतिका, मनचंदा, दिव्या, कुमकुमश्च अदितिराणा गणेशवंदनां च सरस्वतीवंदनां प्रस्तुतवन्तः। लक्ष्मीयादवः, दीक्षा बुडाकोटी च संस्कृतभाषायां भाषणं दत्तवन्तौ। गीतिका अग्रवालः, अंकिता लमगडिया, करीना भारद्वाजः च संस्कृतकाव्यपाठं कृतवन्तः, कृषा, काव्या, शफकः च संस्कृतगीतं नृत्यं च प्रस्तुतवन्तः। शिवानी, प्रिन्सा, अदितिपंवारः, ईशा, कोमलः, गौरवः, सौरभः, सागरश्च संस्कृतनाटकं प्रस्तुतवन्तः। कार्यक्रमस्य संचालनं कृष्णाग्रवालः दर्शनाभट्टः च अकरोत्। कार्यक्रमे डॉ. इलातन्नासहिताः सर्वेषां विभागानां प्राध्यापकाः छात्राः च उपस्थिताः आसन्। अपरेद्युः आसन्।

देहरादूननगरस्य राजकीयमहाविद्यालये संस्कृतविभागस्य संस्कृतभारतीदेहरादूनस्य च संयुक्ताश्रयेण संस्कृतसप्ताहस्य द्वितीयदिवसस्य स्मरणार्थं एकदिवसीयकार्यक्रमस्य आयोजनं सञ्जातम्। अस्मिन् अवसरे महाविद्यालयस्य प्राचार्यः प्राध्यापकः सांसदः नागवालः, संस्कृतभारती देहरादूनस्य महानगरमन्त्री आचार्यमाधवपौडेलः मातृशारदायाः सम्मुखे दीपं प्रज्वाल्य कार्यक्रमस्य उद्घाटनं कृतवन्तः। संस्कृतभारतीदेहरादूनस्य पक्षतः कार्यक्रमे उपस्थितः डॉ. राजेशशर्मा संस्कृतभाषां प्राचीनविज्ञानस्य आधारत्वेन वर्णयित्वा संस्कृतस्य वैज्ञानिकतां सर्वेषां समक्षं प्रस्तुतवान्। आचार्यमाधवपौडेलः छात्राणां समक्षं संस्कृतवार्तालापं पाठयति स्म। विविधक्रियाद्वारा संस्कृतभाषायाः महत्त्वं व्याख्यातवान्। श्वेतरावतेन संस्कृतगीतं प्रस्तुतम्। अत्र संस्कृतगीतानि, संस्कृतश्लोकानि, नृत्यानि इत्यादिषु अनेकेषु कार्येषु छात्राः भागं गृहीतवन्तः। अन्ते महाविद्यालयस्य प्राचार्यस्य अध्यक्षभाषणद्वारा अद्यतनयूनां कृते संस्कृतं परममित्रत्वेन संगठितं भवितुमर्हति भविष्ये अपि एतादृशानि कार्याणि सञ्चालितव्यानि इति निर्देशः प्राप्ताः। कार्यक्रमसंयोजिका डॉ. नीतूबलूनी संस्कृतविभागतः राजकीयमहाविद्यालयदेहरादूनतः कार्यक्रमसंचालनं धन्यवादज्ञापनं च कृतवती। कार्यक्रमे प्रो. डी .एन.तिवारी , प्रो. कुलदीपरावतः, डॉ. डी. एस. मेहरा, डॉ. गिरीशशेट्टी, डॉ. उषा नेगी, डॉ. मुक्तदंगलः, डॉ. मनोजबिष्टः, डॉ. हेमलता खाती, डॉ. मंजूभंडारी, डॉ. प्रतिभा बलूनी, डॉ. माधुरी कोहली, डॉ. राकेश नौटियालः, डॉ. सुनैना भट्टश्च उपस्थिताः आसन्।

लखनऊस्थकेन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, लखनऊपरिसरः एवं लखनऊस्थ-विविधविद्यालयानां संयुक्ततत्त्वावधानेन संस्कृतदिवससमारोहः अनुष्ठितः

हिमसंस्कृतवार्ता: प्रवेशकुमारशुक्ल, लखनऊ) १६.८.२०२४ तमे दिनाङ्के केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, लखनऊपरिसरः, लखनऊ एवं लखनऊस्थविविधविद्यालयानां संयुक्ततत्त्वावधानेन लखनऊ-नगरस्थविभिन्नेषु विद्यालयेषु संस्कृत-दिवस-समारोहः समायोजितः। इमे समारोहाः विश्वविद्यालयस्य यशस्वीकुलपतिनाम् आचार्यश्रीनिवासबरखेड़ीमहोदयानां संरक्षणे तथा च लखनऊपरिसरस्य निदेशकमहोदयानाम् आचार्यसर्वनारायणझामहोदयानां प्रधानसंयोजनेन सम्पन्नाः।

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, लखनऊपरिसरः एवं द इंडियन पब्लिक इंटर कॉलेज, विनयखण्डः, गोमतीनगरम्, लखनऊ इत्यनयोः संयुक्ततत्त्वावधानेन मध्याह्ने 12:30 वादने विद्यालयस्य प्रबन्धिकानां श्रीमतीविमलायादवमहोदयानाम् अध्यक्षतायां संस्कृत-दिवस-समारोहोऽयं सम्पन्नः जातः। अस्मिन्नवसरे मुख्यवक्त्रीरूपेण विद्यालयस्य प्रधानाध्यापिका श्रीमतीउषाउपेतिमहोदया उपस्थिता आसीत्। अस्मिन्कार्यक्रमे विद्यार्थिनां कृते संस्कृतश्लोकगानस्पर्धा आयोजिता। तस्यां प्रतियोगितायां प्रथमस्थानं साक्षी तिवारी, द्वितीयस्थानं मोहसीन खान एवं व्याख्या सिंह, तृतीयस्थानं संगमः एवं रोशनी च प्राप्त्वा पुरस्कारान् प्राप्तवन्तः। अस्य कार्यक्रमस्य संयोजकः प्रो. देवीप्रसाद द्विवेदी महोदयः आसीत्। शिक्षाशास्त्रविभागीयतृतीयसत्रार्द्धछात्राध्यापकैः छात्राध्यापिकाभिश्च कार्यक्रमोऽयं सम्पादितः।

श्रीरामदयालमौर्यमहोदयानाम् अध्यक्षतायां संस्कृत-दिवस-कार्यक्रमोऽयं सम्पन्नः जातः। अस्मिन्नवसरे विद्यालयस्य प्रधानाध्यापिका श्रीमतीतृप्तिसिंहमहोदया मुख्यवक्त्रीरूपेण उपस्थिता आसीत्। अस्मिन्कार्यक्रमे विद्यार्थिनां कृते संस्कृतश्लोकगानस्पर्धा आयोजिता। अस्मिन् कार्यक्रमे संस्कृतश्लोकगानम्-भाषणम्-संस्कृतगीताप्रतियोगिताः आयोजिताः, यासु प्रथमस्थानं गौरवः, द्वितीयस्थानं आर्यकुमारः, तृतीयस्थानं आयुषकुमारः, सान्न्नास्थानं कृष्णश्च प्राप्त्वा पुरस्कारान् प्राप्तवन्तः। अस्य कार्यक्रमस्य संयोजकः प्रो.गणेशशंकरविद्यार्थीमहोदयः आसीत्। शिक्षाशास्त्रविभागीयतृतीयसत्रार्द्धछात्राध्यापकैः छात्राध्यापिकाभिश्च कार्यक्रमोऽयं सम्पादितः।

CSU, लखनऊपरिसरः एवं गंगोत्रीशिशुमन्दिरपब्लिक स्कूल, ग्वारीग्रामः, गोमतीनगरम्, लखनऊ इत्यनयोः संयुक्ततत्त्वावधानेन मध्याह्ने 12:00 वादने विद्यालयस्य प्रबन्धिकानां श्रीमतीमंजुधिल्लियालमहोदयानाम् अध्यक्षतायां संस्कृत-दिवस-कार्यक्रमोऽयं सम्पन्नः जातः। अस्मिन्नवसरे विद्यालयस्य प्रधानाध्यापिका मोनिकाघिलडियालमहोदया मुख्यवक्त्रीरूपेण उपस्थिता आसीत्। अस्मिन् कार्यक्रमे संस्कृतश्लोक-मन्त्र-गान-प्रतियोगिताः आयोजिताः, यासु प्रथमस्थानं शिवालिका एवं आशुतोषः, द्वितीयस्थानं अक्षरा एवं प्रेमा सिंह, तृतीयस्थानं राखी एवं रूही, सान्न्नास्थानं अमन् एवं ईरम खान् च प्राप्त्वा पुरस्कारान् प्राप्तवन्तः।

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, लखनऊपरिसरः एवं प्रकाशबालविद्यामन्दिरइण्टर कॉलेज, विशालखण्डः-१, गोमतीनगरम्, लखनऊ इत्यनयोः संयुक्ततत्त्वावधानेन मध्याह्ने 1:00 वादने विद्यालयस्य प्रबन्धिकानां

अस्य कार्यक्रमस्य संयोजिका प्रो.अवनीशअग्रवालमहोदया आसीत्। शिक्षाशास्त्रविभागीयतृतीयसत्रार्द्धछात्राध्यापकैः छात्राध्यापिकाभिश्च कार्यक्रमोऽयं सम्पादितः।

CSU लखनऊपरिसरः एवं पीएम श्री केन्द्रीयविद्यालयः, गोमतीनगरम्, लखनऊ इत्यनयोः संयुक्ततत्त्वावधानेन लखनऊगोमतीनगरस्थ पीएम श्री केन्द्रीयविद्यालये प्रातः 7:00 वादने उप-प्राचार्यायाः श्रीमतीसंगीतासक्सेनामहोदयायाः अध्यक्षतायां संस्कृत-दिवस-समारोहोऽयं सम्पन्नः जातः। अस्मिन्नवसरे मुख्यवक्त्रीरूपेण विद्यालयस्य संस्कृतप्राध्यापिका श्रीमतीशैलमसक्सेना महोदया उपस्थिता आसीत्। संस्कृताध्यापकः श्रीविजयबहादुरमहोदयः अपि उपस्थितः आसीत्। अस्मिन्कार्यक्रमे विद्यार्थिनां कृते सुभाषितश्लोकगानस्पर्धा आयोजिता। तस्यां प्रतियोगितायां प्रथमः किशोरी, द्वितीयः प्रखरः, तृतीयः अरण्या, सान्त्वना सृष्टिः च पुरस्कारान् प्राप्तवन्तः। प्रो. लोकमान्यमिश्रमहोदयानां संयोजनेन, डा.रुद्रनारायणनरसिंहमिश्रमहोदयानां सह-संयोजनेन एवञ्च शिक्षाशास्त्रविभागीयतृतीयसत्रार्द्धछात्राध्यापकैः छात्राध्यापिकाभिश्च कार्यक्रमः सम्पादितः।